

Семінар 3

Тема 7

Профілактика вживання наркотичних речовин та нехімічної адикції в підлітковому та молодіжному середовищі.

План

1. Соціально-педагогічна профілактика адиктивної поведінки особистості, пов'язаної з вживання психоактивних речовин:
 - Характеристика хімічних видів залежності (алкогольна залежність, наркоманія, токсикоманія, тютюнопаління).
 - Визначити причини та фактори виникнення адиктивної поведінки особистості, пов'язаної з вживання психоактивних речовин.
 - Розкрити головні моделі та наслідки хімічної адикції.
 - Проаналізувати нормативно-правові акти, стосовно хімічних видів залежності.
 - Розкрити основні етапи процедури проведення соціальної профілактики хімічних адикцій у молодіжному середовищі.
 - Проаналізувати профілактичні програми щодо попередження проявів адиктивної поведінки особистості, пов'язаної з вживанням психоактивних речовин.
2. Соціальна профілактика адиктивної поведінки особистості, не пов'язаної з вживанням психоактивних речовин.
 - Характеристика нехімічних видів залежності (поведінкових): ігрова залежність, адикція відносин, трудоголізм, оніоманія, спортивна адикція, адикція до витрати грошей, ургентна адикція, адиктивний фанатизм, «стан перманентної війни», синдром Тоада, Інтернет-залежність.
 - Охарактеризуйте критерії класифікації нехімічних видів залежності у соціальній сфері.
 - Опрацювавши наукову, методичну, довідникову літературу стосовно теми, складіть опорну схему нехімічних форм залежності.
 - Проаналізуйте наслідки адиктивної поведінки, не пов'язаної з вживанням психоактивних речовин.
 - Розкрийте чинники, що заважають соціальній адаптації осіб з нехімічною залежністю.
 - Розкрийте основні етапи процедури проведення соціальної профілактики нехімічних адикцій у молодіжному середовищі.
 - Проаналізуйте профілактичні програми щодо попередження проявів адиктивної поведінки особистості, не пов'язаної з вживанням психоактивних речовин.
3. Соціальна профілактика проміжних видів адиктивної поведінки.
 - Характеристика проміжних видів адиктивної поведінки (невротична анорексія, булімія).

- Проаналізуйте наслідки проміжних видів адиктивної поведінки.
- Назвіть основні етапи соціальної профілактики проміжних видів адиктивної поведінки та охарактеризуйте кожен з них.
- Охарактеризуйте профілактичні програми щодо попередження проявів проміжних видів адиктивної поведінки особистості.

Основні поняття: хімічні адикції, нехімічні адикції, проміжні адикції, алкогольна залежність, наркоманія, наркотик, токсикоманія, психоактивна речовина, тютюнопаління, ігрова залежність, адикція відносин, трудоголізм, оніоманія, спортивна адикція, адикція до витрати грошей, ургентна адикція, адиктивний фанатизм, «стан перманентної війни», синдром Тоада, Інтернет-залежність, невротична анорексія, булімія.

Практичні завдання:

1. Підготуйте статистичні повідомлення про поширеність наркоманії і токсикоманії серед дітей та молоді в Україні.
2. Підготуйте статистичні повідомлення про поширеність ігрової залежності та Internet-залежності серед дітей та молоді в Україні.
3. Розробіть план заходів з превенції комп'ютерної залежності у дітей молодшого шкільного віку та підліткового віку
4. Розробіть рекомендації батькам щодо профілактики комп'ютерної залежності у дітей.
5. Підберіть комплекс ігор та вправ для проведення інтерактивних занять з підлітками (молодшими школярами) на тему «Віртуальна реальність».
6. Підготуйте пам'ятку для дітей «Безпечна поведінка в Інтернеті».
7. Розробіть план роботи соціального педагога з профілактики булімії у підлітків.
8. Продумайте план індивідуальної консультації з дівчиною-підлітком, яка проявляє ознаки подіум-адикції.

Література

1. Великий В. М. Сутність і профілактика залежності від азартних ігор. *Медичне право України: правовий статус пацієнтів в Україні та його законодавче забезпечення (генезис, розвиток, проблеми і перспективи вдосконалення): матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції 17-18 квітня 2008 р., м. Львів.* URL : medicallaw.org.ua/uploads/media/02_051_01.pdf
2. Виноградова В. Є., Пузирьов Є. В. Особливості соціально-педагогічної профілактики ігрової та інтернет-залежності підлітків. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського.* Серія : Психологія. Том 31 (70). № 3. 2020. С. 70-75.
3. Єсіна Н. О., Стрельнікова О. О. Інтелектуальні ігри як інструмент у профілактиці адикцій серед підлітків. *Габітус.* Науковий журнал. Випуск 13. Т. 1. 2020. С. 65-68.
4. Завацька Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навчальний посібник для ВНЗ. Київ : «Слово», 2008. 240 с.

5. Клочко О. О. Профілактика адиктивної поведінки дітей та молоді у контексті підготовки майбутніх соціальних педагогів: монографія. Суми : ФОП Наталуха А. С., 2013. 172 с.
6. Корнієнко І. В., Лесик Р. В. Сімейна терапія як спосіб попередження адиктивної поведінки у підлітків. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Психологія. 2018. № 42. С. 25-28.
7. Корольова О. В. Психологічні особливості формування адиктивної поведінки у підлітків та шляхи її профілактики. *Педагогіка і психологія*. 2018. № 1. С. 59-65.
8. Кузьменко Є., Чорна О. Шкільні профілактичні програми зменшення вживання наркотиків серед підлітків. *Український журнал педагогічних досліджень*. 2016. № 4. С. 104-115
9. Куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед підлітків, які навчаються: поширення й тенденції в Україні : за результатами дослідження 2019 року в рамках міжнародного проекту «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD» / О. М. Балакірева (кер. авт. кол.), Д. М. Павлова, Н-М. К. Нгуєн, О. Г. Левцун, Н. П. Пивоварова, О. Т. Сакович, О. В. Флярковська. Київ : ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2019. 214 с.
10. Лучко В. М., Довбня С. В. Види та поширеність адиктивної поведінки у підлітків. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія психологічні науки*. 2019. № 1. С. 12-18.
11. Лютий В. П. Нехімічні адикції як предмет соціальної роботи. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки)*. 2013. № 11 (270). С.158-166. URL : https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Lutyi_1_2013.pdf
12. Лютий В. П. Профілактика соціально-прийнятних видів адиктивної поведінки підлітків та молоді. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*: збірник наукових праць. Вип. 16, книга 2. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. С. 222-231.
13. Максимова Н. Ю. Психологія адиктивної поведінки : навчальний посібник. Київ : Київський університет, 2002. 308 с.
14. Нагорна А. М. Профілактика наркоманії серед підлітків: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Абетка НОВА, 2001. 168 с.
15. Пихтіна Н. П., Яковець Н. І. Педагогічна профілактика адиктивної поведінки учнів.: навч.-метод.посібник. Ніжин : Вид-во Ніженського університету ім. Миколи Гоголя , 2003. 116 с.
16. Прокопчук І. Трудоголізм як тип адиктивної поведінки. *Політичний менеджмент*. 2011. № 1. С.92-102. URL : https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/prokorchuk_trudogolizm.pdf
17. Яременко О.О. Тютюн, алкоголь, наркотики в молодіжному середовищі: вживання, залежність, ефективна профілактика. Київ: Держ ін-т пробл. сім. та мол., Укр. ін-т соц. д-нь, 2005. Кн. 7. 196 с.